

Scouting in Amsterdam-Noord

Wil men het verhaal van Scouting in Amsterdam-Noord begrijpen dan moet men enige kennis hebben van de geschiedenis van dit stadsdeel, dat lange tijd ook wel bekend stond als "Het stiefkind van Amsterdam".

Eerst was er, na de laatste IJstijd, een klein meer dat men het Flevomeer noemde. Door het smelten van het ijs steeg de zeespiegel en werd laag gelegen land steeds meer overstromd. Het grote meer noemde men Aelmere en nog later De Zuiderzee. Die trad veel buiten zijn oevers, de laatste keer in 1916 toen onder anderen ook Waterland, ten oosten van de Zaan, geheel onder water kwam te staan. Dit werd aanleiding tot de aanleg van de Afsluitdijk van 1928-1932. De naam werd toen IJsselmeer en dit werd ingepolderd.

Holland op z'n smalst in de Middeleeuwen

Toen het kleine Flevomeer werd getroffen door een enorme noordwester storm waardoor het water de omringende lage gebieden overstromde ontstond dus de Zuiderzee maar ook het Ye, een zee arm die diep het land instak en Holland bijna in twee delen splitste. Er zijn er die beweren dat hierdoor ook de loop van Amstel veranderde. Deze zou, voor de storm, in het Flevomeer uitgemond zijn ten zuid oosten van het huidige Marken. De Holysloter Die zou toen een gedeelte van de rivier geweest zijn.

Op de plek waar de Amstel in het Ye of IJ stroomde ontstond dus Aemstelredam, nu bekend als Amsterdam. Het lage Amstelland ten zuiden en Waterland ten noorden van het IJ werd op de duur beschermd door dijken. Waterlant strekte zich toen uit tot ver naar het westen. In Waterlant ontstonden vele dorpen en in de omgeving van wat nu Amsterdam-Noord is waren dat Buiksloot, Oostzaan, Landsmeer, Schellingwoude, Ransdorp, Zunderdorp, Durgerdam, Holysloot, en later na een dijkdoorbraak ook Nieuwendam

Het IJ was een barrière en kon af en toe een zeer woest water zijn. Toch vonden de vele vissers en boeren, die in de genoemde Waterlandse dorpen woonden, er een afzetgebied voor hun vis, melk, boter en kaas. Met roeibootjes werden deze producten naar Amsterdam vervoerd en daar in de straten 'uitgevent'. Het steeds groeiende en rijker wordende Amsterdam had verder weinig belangstelling voor Waterlant, behalve voor Volewijck, de onbedijkte landtong die in het IJ stak. Mensen, die op de Dam werden terechtgesteld, werden daarna overgebracht naar Volewijck en daar opnieuw opgehangen of op wielen gelegd en verder aan de inwerking van de natuur overgelaten. Dit stukje Waterlant werd dus Amsterdams gebied. In 1662 werd er een weg aangelegd die verbinding gaf naar het noorden. Er werd er ook een veerdienst ingesteld en het Tolhuis gebouwd. In die tijden werden de stadspoorten 's avond nog gesloten en dan werd ook de veerdienst gestaakt. Reizigers uit het noorden, die te laat kwamen, konden de nacht doorbrengen in het Tolhuis.

In 1871 werd het IJ afgesloten van de Zuiderzee door de aanleg van een dijk bij Schellingwoude met daarin de Oranjesluizen. Tevens werd het IJ, mede door de aanleg van het Noordzeekanaal, ingepolderd. Daarvoor waren aan weerszijde van Volewijck al de Buiksloterham en de Nieuwendammerham ontstaan. Ondiepten waarop men bagger uit de Amsterdamse grachten had gestort. In feite had de stad Amsterdam toen het zg 'buitendijkse land' ten zuiden van de Oostzanerdijk, de Buiksloterdijk, de Nieuwendammerdijk en de Schellingwouderdijk stilzwijgend geannexeerd. Nu had Amsterdam in de bebouwde kom en de toenmalige randen van de stad vele industrieën, waarvan een heleboel vervuilend waren. Bovendien was daar de steeds groeiende scheepsbouw, hoofdzakelijk gevestigd op Kattenburg, Oostenburg en Wittenburg. Deze hadden steeds meer ruimte nodig. Men besloot toen deze scheepswerven en fabrieken te verplaatsen naar de tot de stad behorende Buiksloterham en de Nieuwendammerham.

Maar er waren ook arbeiders nodig. Gezien het feit dat de arbeiders bezuiden het IJ woonden was dit een probleem. De verbinding met Noord bestond nog steeds uit het Buiksloterwegveer terwijl de mensen toen ook nog te voet naar hun werk gingen; er was geen vervoer. De meeste arbeiders zochten dus ander werk bezuiden het IJ. Daarop besloten sommige bedrijven zelf woningen te bouwen in het noordelijk deel van Volewijck en ontstonden Vogeldorp en de Van der Pekbuurt terwijl directies hun woningen lieten bouwen aan het begin van de Meeuwenlaan, waar ook de Koninklijke Nederlandse Stoomvaart Maatschappij en de scheepsbouw woningen neerzetten.

Maar veel arbeiders gaven er toch de voorkeur aan ander werk te zoeken in Amsterdam, want verhuizen naar Noord werd beschouwd als 'verbanning naar Siberië'. Hoewel er wel wat Waterlanders waren die het boeren- of vissersbestaan verruilden voor werk in de industrie of scheepsbouw zag men zich toch genoodzaakt arbeiders uit andere streken aan te trekken. Men ging toen nog niet naar Marokko of Turkije doch zocht het dichterbij huis, in Friesland, Groningen en Drenthe waar veel werkloosheid en armoede was. Deze mensen betrokken de nieuwe woningen.

Amsterdam had nog meer ruimte nodig en in 1921 werden de Zuid Waterlandse dorpen Buiksloot, Nieuwendam, Schellingwoude, Durgerdam, Zunderdorp, Ransdorp

en Holysloot door Amsterdam ingelijfd. Daarna begon men met de bouw, naar Engels voorbeeld, van de Tuindorpen Oostzaan, Nieuwendam en Buiksloot. Dat laatste twee grenzenden aan het eeuwenoude dijkdorpen Nieuwendam en Buiksloot. Er waren ook wel wat Amsterdammers die zich daar vestigden, maar in het algemeen waren het hoofdzakelijk Westfriezen, Zaankanters, Friezen, Groningers en Drentenaren, aangetrokken door de werkgelegenheid. Ze vermengden zich met de oorspronkelijke Dijkbewoners, de geboren Waterlanders.

In de Tuindorpen heerste een dorpse sfeer. Het merendeel van de bewoners van Tuindorp Oostzaan werkten bij de nabijgelegen grote scheepsbouw werven. Ook de bewoners van Tuindorp Nieuwendam werkten hoofdzakelijk in Noord. Men werkte er, leefde er en zocht er ook zijn vertier. Er ontstond een levendig, bloeiend en intensief verenigingsleven net zoals men dit gewend was geweest in de dorpen waar men vandaan kwam. Men had niet zo'n behoefte aan het vertier dat het centrum van de grote stad Amsterdam bood. Bovendien waren voor en ook na de 2^e Wereld Oorlog de verbindingen met 'Bezuiden het IJ' niet zo geweldig. Hoewel er zowel uit Tuindorp Nieuwendam als Tuindorp Oostzaan bussen van het Gemeente Vervoer reden naar de Tolhuispont, moest men dan nog altijd met die pont het IJ oversteken. Daarop stond men voor de achterzijde van het Centraal Station. Tenzij men een perronkaartje (10 cent) kocht, mocht men niet, zoals later, gebruik maken van de gangen van het CS. Men had de keuze gebruik te maken van een Ring Tram lijn, die om het CS reed maar daarvoor moest worden betaald, of men moest om het CS heenlopen naar het Stationsplein. Dat deden de meeste. Dit vergrootte niet de animo om - wat men noemde - 'naar Amsterdam te gaan'. Let wel men ging nooit 'naar de stad' maar altijd 'naar Amsterdam' en had dus feitelijk weinig contact met 'Amsterdam Bezuiden het IJ'. Men richtte eigen verenigingen op en zo kwam het voor dat het grootste Friese Koor, dat deelname aan de jaarlijkse zang concoursen in Friesland (en prijzen won), zich in die tijd niet bevond in Friesland maar in Amsterdam Noord.

Woningnood.

Toen de 2^e Wereldoorlog was afgelopen en na Bevrijdingsdag 5 mei 1945 de Duitse bezetters en hun handlangers waren uitgeschakeld was Nederland leeg geplunderd en verwoest. Niet alleen door de oorlogshandelingen doch ook door opzettelijke vernielingen door de Duitsers aangericht. In het Oostelijk havengebied hadden zij de kranen en de walmuren ondermijnd en opgeblazen. In Amsterdam-Noord waren de droogdokken tot zinken gebracht terwijl de grote scheepswerven ook in puinhopen waren veranderd. Men ging volop aan de slag voor de wederopbouw tegen lage vooroorlogse lonen, met veel onbetaald overwerk en van enige luxe was geen sprake.

Ook was er een groot gebrek aan woningen en begon de woningnood, die feitelijk nog tot op heden voortduurt. Er werd volop gebouwd. Maar in Amsterdam Noord begon men pas in het begin van de jaren zestig met het bouwen van Nieuwendam Noord, de Banne Buiksloot, Tutti Frutti dorp en de Molenwijk. Zo ontstonden naast en tussen de gezellige oude tuindorpen grote nieuwbouwwijken, die grotendeels bevolkt werden door Amsterdammers van 'Bezuiden het IJ'. Hoewel zij wonen en leven in Noord nog altijd beschouwden als 'een verbanning naar Siberië' hadden zij nu geen keus meer. Kregen ze - na lang wachten - eindelijk een woning toegewezen maar lag deze in Noord, dan moesten ze noodgedwongen naar Noord.

De verbindingen met Amsterdam 'Bezuiden het IJ' bleven echter slecht, alleen de ponten. Nog jaren lang moesten het gemotoriseerde verkeer, de fietsers en voetgangers gebruik maken van de Tolhuis en de Adelaarsweg ponten. Een vaste oever verbinding ontstond pas toen op 30 november 1957 de Schellingwouderbrug werd geopend. Maar deze lag niet bepaald centraal en nog steeds moest men met de bussen of op de fiets naar de Tolhuispont. Via de nieuwe Schellingwouderbrug kwam een busverbinding tot stand tussen Nieuwendam en Amsterdam Oost, maar daar werkten de meesten niet. Aanzienlijk beter werd het toen op 30 oktober 1968 Koningin Juliana de IJ-Tunnel opende. Nu reden de bussen niet meer naar de Tolhuispont maar rechtstreeks naar het Centraal Station, een grote verbetering, vooral toen ook de oude bussen vervangen werden door nieuwe. Maar voor de fietser en voetgangers veranderde er niets. Die moeten ook nu nog altijd met de ponten.

Scouting.

Juist in die periode van wederopbouw en gelijke armoede groeide en bloeide het verenigingsleven, juist omdat men geen geld had voor iets anders. Ook Scouting en Guiding, tijdens de oorlog door de Nazi's en hun trawanten verboden en vervolgd, waren na de bevrijding meteen weer in actie gekomen. De toeloop van nieuwe leden was in 1945 enorm. De oude, vooroorlogse, nu herrezen groepen konden dit niet verwerken en zo ontstonden er vele nieuwe groepen. Hoewel er geen gegevens bewaard zijn gebleven kon, aan de hand van bewaard gebleven groepsnaambandjes worden vastgesteld dat er in 1957 in het NPV District Groot Amsterdam in ieder geval 58 NPV groepen actief waren.

De NPV groepen in Noord.

Hiervan in Amsterdam-Noord:

De 1ste Wartburg (Groep 33), De Sarongroep (Groep 13), De Kagawagroep (Groep 75) en de Adanogroep (Groep 93). (Adano was een afkorting van Amsterdam-Noord).

Het is niet precies na te gaan wanneer de eerste Scouts in Amsterdam-Noord verschenen. Er bestond een nationale Lutherse Jeugd Organisatie 'De Wartburg' die het Spel van Verkennen in haar programma opnam. Op 1 mei 1930 richtte men in Amsterdam een paar scouting groepen op, o.a. de 1ste, de 2^e, de 3^e en waarschijnlijk ook een 4^e Wartburg groep. Ten einde te kunnen deelnemen aan de 5^e Wereld Jamboree (1937 in Vogelenzang) traden de groepen toe tot de NPV - de Vereniging de Nederlandsche Padvinders. NPV geregistreerde de 1ste onder het NPV Amsterdam nummer 33, de 2^e kreeg nummer 34 en de 3^e no 66. Van deze groepen werkten er drie in Amsterdam 'Bezuiden het IJ' maar de 1ste Wartburg tot op heden in Amsterdam-Noord. Voor en na de 2^e wereldoorlog in Vogeldorp maar sinds de jaren zestig heeft men een groepshuis in het Vliegenbos, het park aangelegd in het noordelijk deel van de Nieuwendammerham, de oude baggerbergplaats.

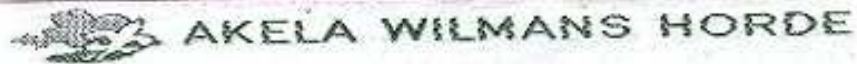
In 2005 vierde deze groep het 75 jarige bestaan. (zie insigne) Hierbij was aanwezig Akela Wilmans. Deze was als verkenners begonnen in de 1ste Wartburg, waarbij hij zijn hele Scouting leven betrokken zou blijven. Jarenlang als Groepsleider en Welpenleider. Hij stond algemeen bekend als 'Akela Wilmans', een naam die een begrip werd in Noord. Zelfs na zijn afscheid als leider, op hoge leeftijd, bleef hij nog werkzaamheden voor de groep verrichten tot hij in het voorjaar van 2006 overleed. Het NPV verleende hem, voor 1973, de hoogste Nederlandse Scouting onderscheiding, de Zilveren Vlaamse Gaai, die - landelijk - maar heel weinig werd verleend. Nog tijdens zijn leven eerde de Groep hem door de Horde zijn naam te geven.

Het viel in de jaren na de Bevrijding niet mee om onderdak te vinden voor de groepen. Zo bouwden de leiders van de Saron Groep (die in het westelijk deel van Noord werkzaam was) op een betonnen bak hun eigen drijvende groepsverblijf. Men deelde het met het Betodi Vendel van het NPG (Het Nederlandse Padvinders Gilde). In 1968 lag deze boot in Zijkanaal 1 aan het einde van de Pamonastraat in de Tutti Frutti buurt. Men verhuurde de ruimte toen ook aan de Kabouterkring Veenkabouters van het NPG Watervendel De Ventrappers uit Landsmeer.

Toen omstreeks het begin van de zeventiger jaren zowel de Saron Groep als het Betodi vendel ophielden te bestaan werd het drijvende troefhuis overgedragen aan de Adano Groep. Daar deze zijn leden betrok uit Nieuwendam, werd het geheel versleept naar een sloot aan de Nieuwendammerdijk ter hoogte van de Schellingwouderbreek. In het midden van de zeventiger jaren overleed zeer

onverwacht de groeps- en verkennersleider en raakte de groep in de versukkeling en werd ten slotte opgeheven. Het drijvende groepshuis werd toen overgedragen aan de zeeverkeners/loodsen van de 1ste Wartburg, die haar sinds de jaren tachtig in gebruik hebben. De naam Adanoot bleef echter gehandhaafd.

De Kagawagroep had haar groepshuis in het Vliegenbos naast dat van de 1ste Wartburg op de plek waar nu de kampvuurkuil van laatst genoemde groep ligt. De groep was ontstaan toen een kerkelijk jongensvereniging De Fakkeldragers in 1946 besloot over te gaan tot Scouting. Men noemde zich de Kagawagroep. De groep kreeg na verloop van tijd een Voortrekkersstam genaamd de Toyohiko Stam. Toen de groep in 1976 het dertigjarige jubileum vierde bleek niemand precies te weten waarom de groep in 1946 de naam Kagawa had aangenomen. Een lid van het Scouting Noord Team (zie verder) dat ook op internationaal gebied werkzaam was, nam toen contact op met het Japanse Nationale Hoofdkwartier. Uit het antwoord bleek dat Kagawa Toyohiko een van de weinige Japanse Christenen was, een anti militarist, pacifist en een padvindersleider. Toen Japan in 1941 aan de 2e Wereld oorlog ging deelnemen, werd hij door de regering gearresteerd en opgesloten. Men zond tevens zijn familie naam (Kagawa) en zijn roepnaam (Toyohiko) in Japanse lettertekens. Naar aanleiding hiervan werden twee schaaldelen beschilderd, één voor de groep (zie onder) en één voor de Stam (zie hiernaast) die als jubileum geschenk aan de groep werden gegeven. (Waar zijn zij gebleven toen de Kagawagroep werd opgeheven?) Daar men zich in Japan zeer verbaasd toonde dat een groep in Amsterdam-Noord naar hun landgenoot was genoemd verzocht men om tekst en foto's. Foto's van de schaaldelen alsmede de groep (oa tijdens deelname aan de Airborne Wandelmars in Oosterbeek) werden gezonden. Deze verschenen met tekst en uitleg in het Japanse leidersblad.

NPV District Amsterdam-Noord.

Het NPV District Amsterdam was een groot district met, als boven vermeld, vele groepen. Het Districts Hoofdkwartier was gevestigd aan de Keizergracht. De Districtscommissaris (DC) beschikte over een uitgebreide staf van Assistenten (ADCs) voor verkenner, welpen, zeeverkenner, luchtverkenner, voortrekkers, training en algemene dienst/internationaal afkomstig uit diverse groepen doch niet meer daadwerkelijk bij de leiding hiervan betrokken, zodat zij zich volledig aan hun taken konden wijden. Het District was onderverdeeld in subdistricten, met een ODC of wel Onder Districtscommissaris. Het was zijn taak om contact te houden met de groepen in zijn onderdistrict, deze regelmatig te bezoeken en verslag uit te brengen op het DHK op de Keizersgracht. In het geval van Noord was dit Akela Wilmans van de 1ste Wartburg.

In het begin van de jaren zestig besloot het Landelijk NPV Bestuur de grote districten om te zetten in Gewesten, verdeeld in Districten. Dit was niet zo'n wijs besluit. Want het Districts Team Amsterdam werd Gewestelijk Team, ieder subdistrict werd nu een district. Dit district moest zorgen voor een Districtsteam bestaande uit de Districts Commissaris (DC) een plv DC, tevens Algemene Dienst en Internationaal en ADC's Welpen, Verkenner en Voortrekkers. Dit veroorzaakte in vele nieuwe districten grote moeilijkheden. Men kon uitsluitend putten uit de leiders van de groepen en die hadden hun handen al vol aan hun onderdelen en voelden er niet veel voor om daarnaast nog eens een districtstaak op zich te nemen. Zeker in Noord met zijn maar 4 NPV groepen was dit een probleem. Ook Akela Wilmans, bij wie zijn groep altijd in de eerste plaats kwam, weigerde - zeer terecht - de extra taak van DC er nog even bij te nemen.

Van 1953 tot 1963 bezat het NPV District Amsterdam een groot Buitencentrum in het prachtige duinbos van het landgoed 's-Heerenduinen ten zuiden van IJmuiden en Velsen. Van 1955 tot 1963 was de leiding in handen van Piet J. Kroonenberg en plv. Kampleider Co Uckerman, bijgestaan door een werkploeg de Voortrekkersstam De Foresters. Toen het mooie terrein verloren ging ten behoeve van een begraafplaats werd Uckerman, die Vaandrig was in de Jan van Riebeeckgroep in Amsterdam Zuid Verkennerleider van de Jan van Riebeeckgroep in Osdorp, Amsterdam West. Zijn vrouw werd Akela. De kampleider werkte daarna voor het DHK. Met zijn gezin verhuisde de laatste in 1966 naar de nieuwbouw aan de Waalenburgsingel in Nieuwendam Noord. De Uckermannen, waarmee het contact altijd was behouden, bezochten Nieuwendam en verhuisden korte tijd later ook naar de Waalenburgsingel. Aanvankelijk zagen zij nog kans hun groep in Amsterdam-West te leiden, doch op de duur werd het, mede door de slechts verbindingen (bussen en ponten) onmogelijk.

Inmiddels was dus het District Amsterdam-Noord ontstaan met alle problemen van dien. De leiding van het Gewest Amsterdam verzocht toen Co Uckerman de taak van DC voor Amsterdam-Noord op zich te nemen. Dit was leuk bedacht maar ook hij moest een Districtsteam samenstellen. Dit ging tegen de verwachting in vrij vlot. Zijn vrouw Joke Uckerman en Joke Kroonenberg werden ADC Welpen, de voormalige kampleider ADC Algemene Dienst en Internationaal. Dit team werd door de leiding van de groepen met graagte aanvaard.

Men was in NPV Noord toch wel blij met deze zekere mate van onafhankelijkheid. Men moet niet vergeten dat het privé auto bezit pas begin zestiger jaren van de grond kwam en dan nog in beperkte mate. Men moest dus gebruikmaken van de fiets. De Assistent Districtcommissarissen van het District Groot Amsterdam waren zeer vlijtig maar toch niet zo geneigd om de groepen in Noord regelmatig te bezoeken in verband met de ponten. (De IJ-tunnel toen nog niet gereed en bovendien mocht je daar toch als fietser geen gebruik van maken.) Dus kregen de onderdelen van de groepen in Noord maar zeer mondjesmaat bezoek. Een ander nadeel was altijd dat alle grote gebeurtenissen zoals St Joris ('s morgens vroeg gemeenschappelijk vlaghijsen op de Dam, 's avonds een groot kampvuur ergens in Zuid of West,) Patrouillewedstrijden, de Prins Bernhardmars, trainingscursussen, leidersvergaderingen etc. altijd plaatsvonden 'Bezuiden het IJ' (In 1956 werd de Prins Bernhardmars echter in Noord gehouden en jaren later nog één keer.) Kortom, de groepen in Noord waren de stiefkinderen van het District.) Nu was men ineens zelf een District Amsterdam-Noord. Kon men zelf de Patrouillewedstrijden en de training organiseren evenals de Welpendagen.

De Anderen.

Niet alleen de NPV was actief in Noord. Er waren ook groepen van de Katholieke Verkenner (KV), vendels van het Nederlandse Padvindster Gilde (NPG) en de (pas in 1945 opgerichte) Nederlandse Gidsen Beweging later genaamd de Nederlandse Gidsen (NG).

Van de KV waren dit Sint Ritagroep en de Sint Stefanusgroep. De Sint Ritagroep bestond al voor de 2^e wereldoorlog en was in 1968 gevestigd in De Kuil, gelegen bij de Adelaarswegpont en de Kledingfabriek Hollandia, waar nu het IJplein ligt. Na de Bevrijding op 5 mei 1945 kreeg ook de Sint Rita een zo grote toevloed van nieuwe leden te verwerken dat men genoodzaakt was een nieuwe groep op te richten. Zo ontstond de Sint Stefanusgroep, die onderdak vond bij de kerk van die naam bij de Kamperfoelieweg hoek Floraweg. In die tijd ontstond in Tuindorp Oostzaan, met onderdak naast de kerk aan de Kometensingel, de zeer actieve Titus Brandsmagroep ook wel bekend als de Vliegende Pijl, een VKJB/KV luchtverkenner groep. Dankzij goede contacten met Schiphol mochten deze jongens vaak de lucht in tijdens proefvluchten. Deze KV groepen behoorden tot het KV District Amsterdam met, uiteraard, het District Hoofdkwartier 'Bezuiden het IJ'.

De NG had in Tuindorp Oostzaan de Rosa de Limagroep, gelieerd aan de Titus Brandsmagroep. En de Nenete de Guignegroep. Deze ontstond na de Bevrijding rondom de Sint Stefanuskerk. Men gebruikte eerst een zolder van de Franciscusschool en later het Antoniushuis bij deze kerk. Deze had vele leden, vooral Kabouters, en men moest de Kring splitsen en kreeg zo twee, zeer grote Kabouterkringen die, omstreeks midden van de jaren zestig geleid werden door de zeer enthousiaste gezusters Ris. Deze NG groepen vielen echter onder bestuur dat zelfs in Haarlem was gevestigd.

Het NPG was vertegenwoordigd door het Betodivendel en min of meer door De Veentrappers, een waterpadvindstersvendel. Dit was gevestigd in Landsmeer en dus

buiten Amsterdam, maar met veel leden uit Noord, waardoor bv de Kabouter Kring - De Veenkabouters - opkomst hield in de boot van Saron/Betodi. Het NPG Hoofdkwartier was uiteraard ook in Amsterdam 'Bezuiden het IJ'.

Kortom, ook de KV, de NG en de NPG eenheden waren 'stiefkinderen'.

Terugblik.

In 1910 was Scouting in Nederland begonnen en verenigden 8 padvindergroepen in Amsterdam zich op 7 januari 1911 in de NPO, de Nederlandsche Padvindere Organisatie, die zich spoedig over het gehele land uitbreidde. In Den Haag verenigden andere groepen zich op 10 maart 1912 in de NPB, de Nederlandsche Padvindere Bond, die zich eveneens over het gehele land verspreidde. Op 11 december 1915 fuseerden deze twee en ontstond de Vereniging de Nederlandsche Padvindere, beter bekend als de NPV. Vooral in Noord Brabant, Limburg, de Achterhoek en Twente, Rooms-Katholieke landsdelen, waren er groepen bestaande uit Katholieken. Ook in de grote steden bestonden zulke groepen. Men behoorde allemaal tot de Nationale Organisatie, de NPV.

In 1937 organiseerde de NPV, op verzoek van de Wereld Beweging, de 5^e Wereld Jamboree die gehouden werd bij Vogelenzang. Het werd een groot succes, maar spoedig daarop kwam de kater. Het Nederlandse Episcopaat besloot dat Katholieken niet langer lid mochten zijn van organisaties die niet werden geleid door een staf bestaande uit 100% Katholieken. Ook de Katholieke padvindere, moesten de NPV verlaten en werden gedwongen een eigen organisatie op te richten, de KV (Katholieke Verkennere). Zowel de leiding van de NPV als de slachtoffere van dit besluit protesteerde doch het mocht niet baten. Daar de Wereld Beweging slechts één organisatie per land erkende waren deze KV-ers plotseling geen lid meer van de Wereld Beweging en mochten zij zich feitelijk ook geen padvindere meer noemen. Dit ging het Bestuur van de NPV te ver. Men zocht contact met het Internationale Bureau van de Wereld Beweging in Londen en besloten werd de Nationale Padvindere Raad op te richten waarin de top van beide organisaties zich verenigde. De Raad werd door het Internationaal Bureau erkend. Apart ging men verder doch nog steeds volgens de regels van de NPV.

In mei 1940 werd het land bezet door de Duitse Nazi's. Met hun Nederlandse handlangere probeerden zij de Scouting organisaties over te nemen en op te doen gaan in de Nationale Jeugdstorm van de NSB. Toen dit niet lukte werden op 2 april 1941 alle Scouting (en Guiding) verenigingen ontbonden en verboden en alle eigendommen in beslag genomen en overgedragen aan de Nationale Jeugdstorm. Scouting ging 'ondergronds'. Men hield contact in afwachting van betere tijden. Leden van de diverse verenigingen ontmoeten elkaar in het Verzet, in de verplichte Arbeidsdienst, in de werkkampen en zelfs concentratiekampen. Men kwam tot elkaar en besloot dat na de Bevrijding men nog maar één Nationale Scouting Organisatie wenste. De Bevrijding duurde van september 1944 tot 5 mei 1945. Overall kwamen de Scoutinggroepen weer in het openbaar. In september 1945 kwamen de besturen van de NPV, de KV, de PVN (Padvindere Vereniging Nederland) en de NCVP (Nederlandse Christelijke Vereniging van Padvindere) in vergadering bijeen in de

Westerkerk in Amsterdam. Op de 29ste besloot men dat men zich zou verenigen in de NPV.

Het Episcopaat, dit vernomen hebbende, verbood echter de KV om mee te doen. Feitelijk wensten de bisschoppen Scouting geheel te verbieden. De leden dienden lid te worden van de door hen opgerichte Katholieke Jeugd Beweging - KJB. De kerkelijke discipline was nog zeer strikt en dus werd gehoorzaamd en de KV bleef buiten de NPV. Maar ophouden met Scouting ging de Scouts toch te ver. Een compromis werd bereikt, de Scouts werden gesteld onder het bestuur van de KJB maar mochten als Verkenners van de Katholieke Jeugd Beweging, VKJB toch Scouting blijven bedrijven. De eenheid ging niet door en de Nationale Padvinders Raad werd weer opgericht. Toch waren er, zowel in de VKJB/KV als de NPV vele vooral jongere leiders die trouw bleven aan hun eenheidsideaal en onderling met elkaar in contact bleven. Dit werd ze niet altijd in dank afgenomen.

De VKJB hanteerde op de duur andere trainingmethoden regels, insignes en onderdelen (Rowans), dan de NPV. Het grote nadeel hiervan was dat NPV en KV in de loop der jaren langzaam maar zeker uit elkaar groeiden. Wel wisten de RK Scouts zich in de jaren zestig onafhankelijk te maken van de Katholiek Jeugd Beweging en hernamen zij de vooroorlogse naam Katholieke Verkenners (KV). Maar er ontstond een jammerlijke kloof.

Contacten.

Bestonden er contacten tussen de NPV groepen in Noord en de Anderen? Men moest zich daar niet te veel van voorstellen. Men zag elkaar natuurlijk als men op straat - in uniform - op weg was naar de bijeenkomsten. Maar van gemeenschappelijke activiteiten was geen sprake. Behalve omstreeks Kerstmis. De directrice van het ZAN - Ziekenhuis Amsterdam-Noord - was een oud NPG padvindster, die contact had met Akela Wilmans, de groepsleider van de 1ste Wartburg. Ze besloten voor de patiënten van het ZAN een Kerst Goede Daad te doen. Aanvankelijk alleen de Wartburg, daarna alle NPV groepen uit Noord en later samen met de NPG vendels en daarop met de VKJB en NG groepen. Er was op leidinggevend niveau dus wel enig contact.

Scouting Noord.

Zoals reeds hierboven vermeld bestond de kern van het Bestuur van het nieuwe NPV District Amsterdam-Noord uit de echtparen Uckerman en Kroonenberg, voorheen jarenlang dek ampleiding van het NPV Buitencentrum te Velsen. Ze waren voorstanders van één Nationale Scouting Organisatie. Al op het Buitencentrum onderhielden zij contact met elders op het landgoed kamperende Amsterdamse VKJB/KV troepen. Enkele leiders van de laatsten kwamen dan 's avonds op bezoek in de hut van de kampleiding en er werd vaak gesproken over de wens van één Nationale Scouting Organisatie. Een destijds nog kansloos onderwerp dat echter nooit werd vergeten.

Nu waren ze plotseling het Bestuur van het NPV District Amsterdam-Noord. Allereerst werd kennis gemaakt met de NPV groepen en werden er ter kennismaking

regelmatig leidersbijeenkomsten gehouden en bezoeken aan de groepen gebracht. Ook werden Districtsactiviteiten georganiseerd, voor welpen en verkenners. Toen keek men verder. Er kwam een contact tot stand met de Aalmoezenier van de KV en NG groepen. Deze bleek in de KV ook te hebben behoord tot de voorstanders van één NSO. Er vonden gesprekken plaats en dit leidde er toe dat er op een gegeven moment door de NPV districtsleiding een verkennende bijeenkomst werd georganiseerd waarvoor alle leiders en leidsters van de in Noord werkzame groepen van NPV, KV, NPG en NG werden uitgenodigd. Er bleken twee dingen:

- Ook de KV, de NG en de NPG groepen voelden zich 'stiefkinderen' van hun 'Beneden het IJ' of elders gevestigde Districtsbesturen, die ook maar weinig aandacht besteedden aan de groepen aan de 'Overkant van het IJ'.
- Het bleek bovendien dat de leiding van de KV groepen werkten volgens de regels van de NPV en dat enkele leiders zelfs de Gilwell Cursus van de NPV in Ommen hadden gevolgd. In tegenstelling tot elders in het land was er dus geen grote afwijking tussen de Noordelijke KV en NPV groepen.
- Men kwam overeen dat het mogelijk moest zijn om vele dingen samen te gaan doen, bv leiderstraining, training van jongens en meisjes, activiteiten, ledenwerving en propaganda in de bladen die in Noord verschenen, waaronder de toen bestaande 'Noord Amsterdammer'.

Te voren was contact opgenomen met de Stichting de Overijse Padvinders, die al jarenlang financiële steun had verleend aan de NPV en NPG groepen. Het Stichtingsbestuur bestond uit drie heren waaronder de Heer Hettema van de Amsterdamse Bank aan de Meeuwenlaan en de Heer Duyvis, directeur van de DRAKA, de Draad en Kabelfabriek en verder een directeur van één van de Scheepswerven. Deze gaven hun goedkeuring. Na vele besprekingen werden op een leiders bijeenkomst in november 1967 spijkers met koppen geslagen. Men zou volledig gaan samen werken onder de naam Scouting Noord. Tijdens de vergadering kozen de leiders en leidsters van de KV, NPG en NG groepen drie leidinggevendenden die toegevoegd werden aan de NPV Districtsleiding. Men werkte van nu af aan onder de naam: het Scouting Noord Team. (zie voetnoot onderaan.)

De officiële oprichting vond plaats op St Joris dag, 23 april 1968. De dag ook waarop alle leden van Scouting Noord het Scouting Noordinsigne droegen.

Het Scouting Noordinsigne.

Toen het samenwerking verband Scouting Noord in november 1967 ontstond was er nog geen sprake van Scouting Nederland dat werd pas opgericht op 6 januari 1973. De groepen behoorden in die dagen uiteraard nog tot de vier landelijke organisaties met hun eigen spelkleding/uniformen en eigen insignes. Om de eenheid tot uitdrukking te brengen werd het Scouting Noordinsigne ontworpen.

Bestuurlijk behoort Amsterdam-Noord tot Amsterdam, doch geografisch tot Waterland en het toenmalige Hoogheemraadschap Waterland. Dus werd voor het insigne gekozen voor het symbool van Waterland: de Gekroonde Witte Zwaan, bekend van het Wapen van het toenmalige Hoogheemraadschap Waterland

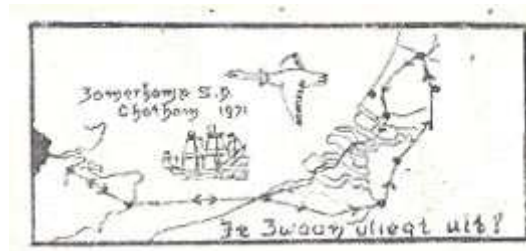
en de Gemeente Wapens van de in 1921 door Amsterdam geannexeerde dorpen Nieuwendam, Buiksloot en Ransdorp en nog enkele toen nog onafhankelijk gebleven andere Waterlandse Gemeenten. Dit symbool werd door allen aanvaard. Anders was het met de achtergrond of het veld waarop de Zwaan zou staan. Dat had toch nog wat voeten in de aarde. Zoals reeds vermeld in 1960 was begonnen met de grote uitbreiding van Noord, waar vele woningen gereed kwamen. Vele Amsterdammers, soms tegen hun zin maar door de woningnood gedwongen, verhuisden nu naar Noord. De groepen kregen hierdoor een aanwas van 'Amsterdamse' welpen, kabouters en verkenners-padvindsters-gidsen daar deze veelal hun groepen in de stadsdelen van oorsprong moesten verlaten. Voor voortrekkers, pioniers, leidsters en leiders gold dit in mindere mate. Maar de leiding van de groepen was dus nog in handen van geboren Noorderlingen die zich Waterlanders voelden en beslist geen Amsterdammers. (Het was soms een familieaangelegenheid. De Kagawagroep van de familie Meijer, de Wartburg van de familie Bogaard.) Juist deze Waterlanders maakte bezwaar tegen de achtergrond van de Amsterdamse kleuren. Het kostte heel wat moeite en overtuigingskracht voor dat zij deze kleuren wilden aanvaarden. De heren van de Stichting de Overijse Padvindsters waren bereid geld te lenen voor de aanmaak van het insigne dat in Engeland werd besteld omdat dat een stuk goedkoper was. Aankoop 25 (gulden) centen per stuk, verkoop 50 cent, waardoor de schuld aan de Stichting snel kon worden afbetaald. Aan de Sint Jorisviering op 23 april 1968 namen alle jongens en meisjes groepen deel. Alle kabouters op hun lichtbruine jurkjes, de welpen op hun groene truien, de padvindsters en gidsen op hun lichtblauwe shirts en de verkenners op hun kaki shirts droegen allemaal het Scouting Noordsinsigne en ze vonden het prachtig, ook de leidsters en leiders. De heren van de Stichting boden die avond de Scouting Noord Vlag aan, die door de welpenleidsters van de Titus Brandsmagroep was vervaardigd. (Deze vlag werd jaren geleden nog gezien in Katwoude(foto). Waar is zij nu?)

Er waren, ook in Noord, uiteraard vele voormalige leden. Dankzij contacten met de Beweging in het Verenigd Koninkrijk beschikte het SN Team over het boekje Fellowship, de Britse afdeling van 'oud' leden. Aan de hand hiervan zocht men in Noord contact met deze mensen. Het Scouting Noord Team kon namelijk bij het organiseren van

SN activiteiten best wat hulp gebruiken. Zo kwam het tot het oprichten van een Werkploeg, die later zich aansloot bij de VVS, de landelijke Vereniging Vrienden van Scouting (nu plus-scouts) onder de naam Kring Zuid Waterland. De leden boden de helpende hand bij SN activiteiten als patrouillewedstrijden, welpen/kabouterdagen, rimboejachten, de Waterlandse fietsen rally's, het jaarlijkse songfestival etc.

In 1970 kwam men op de idee om in 1971 een gemeenschappelijk buitenlands zomerkamp voor gidsen en verkenners te houden. Gekozen werd voor Buckmore Park, tussen Chatham en Maidstone, in het Graafschap Kent in Zuidoost Engeland. Dit was voor die tijd zeer uitzonderlijk. Wel is waar ging een enkele troep wel eens naar

België, Duitsland of Luxemburg, maar het waren toch hoofdzakelijk de voortrekkers die het buitenland bezochten.

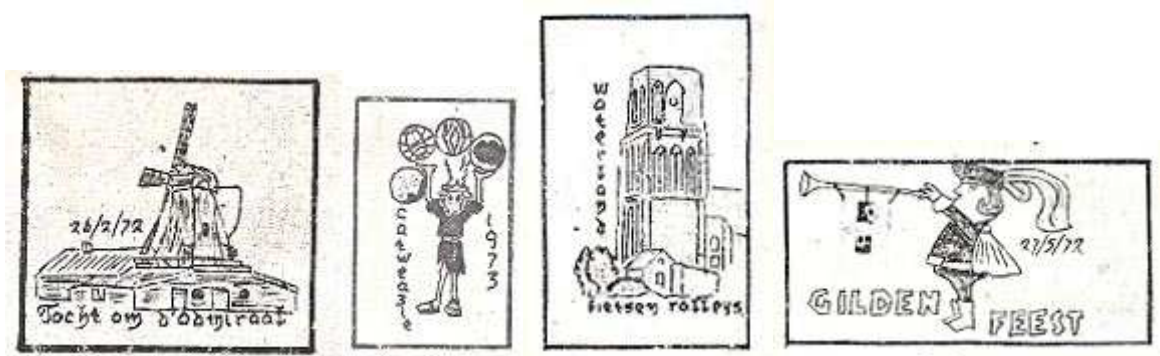
Uiteindelijk namen aan dit kamp deel de gidsen van de Nenette de Guignegroep, verkenners van de Sint Ritagroep, de Adanos, de Wartburg- en de Sint Stefanusgroep en als gasten verkenners van de Jan van Riebeekgroep van 'Bezuiden het IJ'. Verder enkele welpen- en kabouterleidsters. Alsmede enkele kabouters en welpen, die met hun ouders megingen.

De dag voor het vertrek werd alle kampeermateriaal ingeleverd in het groepshuis van de St Stefanus groep. 's nachts werd het geladen in een vrachtauto, gratis ter beschikking gesteld door de firma Van Vloten aan de Meeuwenlaan, een sponsor van de Adanos. Met de Heer van Vloten zelf aan het stuur vertrok deze onmiddellijk daarna naar Oostende.

De dag daarop verzamelden de deelnemers zich in de St Stefanus kerk, waar de Aalmoezenier Theo Spoor een korte dienst hield terwijl de leiders de persoonlijke bagage in de bussen laadde. Toen dit klaar was gaf men de Aalmoezenier een seintje, dat hij de dienst kon beëindigen omdat de deelnemers in de bussen konden plaatsnemen. Theo Spoor, de Aalmoezenier (ook bekend als de Aalprediker) deelde het Scouting Noord Team mede dat hij een speciaal kaarsje had ontstoken 'voor mooi weer' tijdens

het kamp. Toen de bussen vertrokken, regende het echter pijpenstelen, doch nog voor Rotterdam werd het droog. Voor aankomst in Oostende kreeg iedere deelnemer een anti zeeziekte pil. Er waren in Oostende wat moeilijkheden met de bagage - men wenste dat er vracht betaald zou worden - maar dat viel uiteindelijk mee. Tijdens het van boord gaan in Dover kwam men terecht in een verschrikkelijke onweersbui met slagregens en kreeg de Aalmoezenier wat opmerkingen te verwerken. (Maar ere wie ere toekomt, gedurende het gehele kamp was het verder schitterend weer!) In Dover stond een naar Engeland verhuisd lid van de voormalige Buitencentrum Kampstaf gereed met een busje met aanhanger voor het kampeermateriaal. Daarop vertrokken de - nu Engelse - bussen. Het kamp - met een dagbezoek aan Londen - werd een groot succes en een grote belevenis voor de deelnemers. Jammer genoeg bleek de Wartburgwelp iets te hebben opgelopen dat op waterpokken leek en moest hij een aantal dagen door brengen in het hospitaaltje van het kampeerterrein. Hij kreeg hierdoor de bijnaam 'de pokkenwelp', een naam die aan hem bleef kleven, ook nog wel toen hij jaren later leider werd in de in die tijd opgerichte IJdoorgroep in Durgerdam. Een verkenners van de Stefanusgroep kwam ten val en werd per ambulance naar een ziekenhuis vervoerd. Hij moest achterblijven toen het kamp ten einde kwam en werd toen opgevangen door het voormalige lid van de Buitencentrum Kampstaf. Deze was leider van een zeeverkennergroep in Walton on Thames. Deze groep nam de jongen mee op hun zomerkamp in Wales, zodat hij wel een deel van het SN kamp miste, maar Wales als een extraatje kreeg.

Reacties.

De oprichting van Scouting Noord drong uiteindelijk ook door tot de Districtshoofdkwartieren van de NPV en de KV 'Bezuiden het IJ'. De reacties verschilden. Het Districtsbestuur van de KV Amsterdam nodigde het Scouting Noord Team en de groepsleiders van de St Rita en de St Stefanus uit voor een vergadering. De DC droeg de leiding over zijn Noordelijke groepen over aan de voorzitter van het Scouting Noord Team. Dit was wel even wat anders dan de reactie van het NPV Gewestelijk bestuur. Dat was volstrekt tegen en zeer afwijzend maar werd geconfronteerd met de rekening voor de jarenlange verwaarlozing van de groepen in Noord. Men kon er niet veel meer tegen doen. Vooral niet omdat Scouting Noord goed liep en het een eenheid was geworden waarin niemand eigenlijk meer sprak over NPV, KV, NPG en NG.

Scouting Nederland.

Men kon de ontwikkeling ook niet meer tegenhouden of terugdraaien, zoals men van de NPV-ers in Scouting Noord wel verlangde maar niet kreeg. Er was landelijk ook iets op gang gekomen. De Minister, die de subsidies voor scouting regelde, Mej. Marga Klompé van de toenmalige Katholieke Volks Partij, vond het bezwaarlijk dat zij aan vier organisaties, die Scouting bedreven, subsidies moest verstrekken. Zij had liever te maken met slechts één organisatie. Zo werd er dwang uitgeoefend en kennelijk ook op de bisschoppen, want die hadden, anders dan in 1945, geen bezwaar meer.

Dus moesten de landelijke niveaus van de Vier om de tafel gaan zitten en proberen om tot één Nationale Scouting Organisatie te komen. In alle groeperingen waren er voor- en tegenstanders. Ook de districten van de Vier moesten tot eenheid zien te komen. Het werd moeizaam vergaderen, te meer omdat men - zelfs de voorstanders - altijd wel gedacht had aan één Jongensbeweging en één Meisjesbeweging maar nooit aan één Gemengde Beweging. Bovendien bleek nu duidelijk hoe NPV en KV in de loop der jaren uit elkaar waren gegroeid. Door de dwang van regeringszijde ging men overhaast te werk en werden er bv niet eerst nieuwe Spelregels opgesteld.

En ziet: Scouting Noord, waar tegen men in het Gewest Amsterdam NPV zo had geageerd, werd nu in Amsterdam aan de andere Districten ten voorbeeld gesteld. Het Lelijke Eendje in Noord was plotseling een Mooie Zwaan geworden. Toen Scouting Nederland op 6 januari 1973 een feit was rommelde het haast nog overal, behalve dus in Amsterdam-Noord, dat gereed was en waar men alleen van naam veranderde: District Amsterdam - Noord van Scouting Nederland, met een eigen Districtsinsigne. De naam Scouting Noord werd echter ook nog zeer lang gebruikt.

Ook Scouting Nederland kende zijn jaarlijkse patrouille wedstrijden voor verkenners, met voorwedstrijden in de Districten. Dus ook in het District Noord. Toen de Districtsleiding, voorheen het Scouting Noord Team (een naam die het overigens behield), de wedstrijden van 1974 voorbereidde kwamen de gidsen en padvindsters in opstand. Zij wilden er ook aan deelnemen. Dat kon dus. De wedstrijden werden gedurende 2 dagen gehouden in het Amsterdamse Bos. Er namen twee meisjes rondes aan deel. Dit wekte nogal opzien bij bezoekende gewestelijke leiders. Nog

meer opzien baarde het - vooral bij de verkenners - dat de wedstrijden werden gewonnen door een Gidsen Ronde van de Nenette de Guidne met als tweede een patrouille van de Adanos. De meisjes konden natuurlijk niet naar de landelijke wedstrijden in Ommen, de Adanoverkenners wel.

Er was in die tijd een Kabouter van de Nenette de Guignegroep die moest 'overvliegen' naar de Gidsen. Zij had hierin geen zin, wilde liever naar de Verkenners. Ze ging zelf naar de Hopman van de Kagawas en vroeg of ze in de troep mocht. Dit werd toegestaan en zo gebeurde het dat - waarschijnlijk voor de eerste keer - een Kabouter 'overvloog' naar

een verkennerstroep. Zo werd zij de eerste vrouwelijke verkenner in Noord. Met het 'overvliegvlugeltje' boven de linker borstzak!

De verkenners vonden het aanvankelijk maar niks, 'een meid in de troep' maar het wende gauw, vooral toen ze snel haar tweede en eerste klas insignes en de groengele koorden behaalde, patrouilleleider en later troepleider werd. Bovendien had zij andere gidsen en padvindsters ook op ideeën gebracht en zo kwamen er langzaam maar zeker meer en meer meisjes in de verkennerstroepen. Jammer genoeg werd dit op de duur wel het begin van de ondergang van de meisjes groepen van de NPG en de NG, die toen uiteraard ook deel uitmaakten van Scouting Nederland.

Na de fusie van 1973 bloeide en groeide Scouting. Vooral op 'het platte land' of in 'de provincie', zoals men dat toen nog noemde. Echter vooral in de grote steden liep het ledental en dus ook het aantal groepen sterk terug. In de steden was er veel concurrentie van andere verenigingen en de scholen. Bovendien kwamen er vele andere uitgaans- en ontspanningsmogelijkheden. Het particuliere autobezit nam enorm toe. De ouders gingen hun vakanties doorbrengen in het buitenland, soms kamperende en namen hun kinderen mee. Die konden daardoor dan niet meer deelnemen aan de jaarlijkse zomerkampen. Verder maakte de auto het mogelijk om van de grote steden te verhuizen naar omringende plaatsen en moesten de Scouts hun groepen verlaten. Veelal werden zij in hun nieuwe woonplaats weer lid van een groep.

Ook het ledental in Amsterdam-Noord nam gestaag af. Ook het aantal groepen. Bij weer een nieuwe reorganisatie van Scouting Nederland werd het District Amsterdam-Noord opgeheven. Wel bleven de groepen het Scouting Noordinsigne dragen.

Suriname kreeg zijn onafhankelijkheid. Scouting in Suriname gebruikte nog de regels van NPV en KV, al waren die twee gefuseerd. Er kwamen duizenden Surinamers met hun Nederlandse paspoort naar Nederland. De padvinders en padvindsters onder hen traden wel toe tot de groepen in hun nieuwe land. Anders was dat met de Turken en de Marokkanen die zich vooral in de grote steden vestigden. Wel is waar bestaat Scouting ook in Marokko en Turkije maar hoofdzakelijk in de grote steden en de nieuwkomers kwamen van het platteland, dus er waren dus weinig Scouts bij. Er werden pogingen gedaan - ook in Noord - om de jongeren bij Scouting te betrekken, doch dat lukte meestal niet omdat ze niet wisten wat het was of omdat er een taal barrière was. Een Turkse vader zei eens: 'Koken op een houtvuurtje? We hebben het ons hele leven gedaan en zij nu blij met gas. Waarom moeten onze kinderen dan weer op houtvuur gaan koken en in tenten gaan slapen?'

Voetnoot.

Bij de oprichting van Scouting Noord in 1967 waren betrokken:

	NPG - Het Nederlandse Padvinders Gilde. 1) Betodi, 2) Veentrappers.
	NG - Nederlandse Gidsen: 3) Rosa de Lima, 4) Nenette de Guigne.
	KV - Katholieke Verkenners: 5) St Stefanus, 6) St Rita, 7) Titus Brandsma.
	NPV - Vereniging de Nederlandse Padvinders: 8) 1 ^{ste} Wartburg, 9) Kagawa, 10) Adano, 11) Saron.

Na de oprichting van Scouting Noord kwam daar nog bij de gemengde IJdoorngroep in Durgerdam.

Deze verplaatste zich naar Katwoude bij Volendam, District Zaanstreek/Waterland doch bleef ook toen het Scouting Noord Insigne dragen. De groep werd later opgeheven.

In 2007 waren nog slechts de 1ste Wartburg en de St Stefanus actief.

© Piet J. Kroonenberg. Amsterdam, januari 2007.